گفت‌وگو

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس در گفت‌وگو با «شرق»:

خلع سلاح و استرداد سران گروه‌های تجزیه‌طلب در اولویت است

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس با اشاره به اعلان قرمز اینترپل برای سران گروه‌های تجزیه‌طلب، گفت: مقامات اقلیم موظف به اجرای کامل مفاد توافق‌نامه امنیتی هستند که شامل خلع سلاح، اخراج این گروه‌ها از مناطق مرزی و استرداد سران آنها می‌شود و ادامه تساهل با این گروه‌ها که فاقد بدنه اجتماعی واقعی هستند، روابط دوجانبه را تحت تأثیر قرار خواهد داد. ابراهیم رضایی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با «شرق» درباره لزوم و اهمیت اجرای کامل تعهدات مقامات اقلیم کردستان عراق در قبال ایران گفت: درباره تحولات اخیر در منطقه اقلیم کردستان عراق و تداوم برخی رویکردهای حمایتی از گروه‌های تجزیه‌طلب مسلح، باید تأکید کنم که اجرای کامل مفاد توافق‌نامه امنیتی میان ایران و عراق برای جمهوری اسلامی ایران موضوعی جدی و غیرقابل چشم‌پوشی است. رضایی افزود: این توافق‌نامه یک تعهد بین‌المللی و حقوقی است که مقامات بغداد و به‌ویژه اربیل در قبال تهران پذیرفته‌اند. بارها مقامات رسمی اقلیم اعلام کرده‌اند که اجازه نخواهند داد از خاک منطقه اقلیم علیه منافع و امنیت ملی ایران اقدامی انجام شود، اما متأسفانه در عمل شاهد نقض این اظهارات هستیم. این موضوع باعث نگرانی جدی شده و امنیت مرزهای مشترک را تحت تأثیر قرار داده است. سخنگوی کمیسیون امنیت ملی تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران همواره بر راه‌حل دیپلماتیک و اجرای تعهدات تأکید داشته، اما صبر ما نامحدود نیست. اگر کماکان این تعهدات به‌طور کامل عملیاتی نشود، ایران براساس حقوق خود و مطابق ماده ۵۱ منشور ملل متحد که حق دفاع مشروع را به رسمیت می‌شناسد، برای تأمین منافع و امنیت ملی‌اش اقدام خواهد کرد؛ کمااینکه در هفته‌های اخیر شاهد ضربات سخت و دقیق نیروهای مسلح جمهوری اسلامی به مقرها و پایگاه‌های این گروه‌ها بودیم که منجر به تلفات مادی و انسانی درخور توجهی برای آنها شد.

رضایی در ادامه گفت: باید روشن باشد که آتش‌بس ایران با متجاوزان اصلی یعنی آمریکا و رژیم صهیونیستی بوده و هیچ آتش‌بسی با گروه‌های تجزیه‌طلب و مسلح ضد ایرانی وجود ندارد. این گروه‌ها که فاقد بدنه اجتماعی واقعی در میان کُردها هستند، صرفا با حمایت‌های خارجی فعالیت می‌کنند و حضورشان باعث ناامنی برای عراق، ایران و حتی خود مردم منطقه شده است. این عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس تأکید کرد: مفاد توافق‌نامه امنیتی باید به‌طور کامل اجرا شود. مقامات اقلیم کردستان عراق موظف به پایبندی جدی به تعهدات خود هستند. در این راستا، خلع سلاح این گروه‌ها، اخراج آنها از مناطق مرزی، تخلیه قرارگاه‌های آنها و استرداد سران‌شان که اعلان قرمز اینترپل نیز برای بسیاری از آنان صادر شده است، در اولویت قرار دارد.

ابراهیم رضایی افزود: ما معتقدیم دولت مرکزی عراق و مقامات اقلیم باید با اشراف کامل امنیتی بر خاک خود، نگذارند هیچ گروهی از این سرزمین به‌عنوان پایگاه تهدید علیه همسایگان استفاده کند. اگرچه دولت مرکزی عراق تاکنون اهتمام و علاقه زیادی به برخورد با تروریست‌ها داشته، اما ادامه این وضعیت نه‌تنها روابط دوجانبه را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه می‌تواند پیامدهای سنگینی برای طرف مقابل داشته باشد. ایران همواره بر احترام به تمامیت ارضی عراق تاکید داشته، اما امنیت ملی خود را نیز خط قرمز می‌داند. سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس در پایان خاطرنشان کرد: امیدواریم با اراده جدی مقامات عراقی و اقلیم، شاهد اجرای کامل توافق و حرکت به سمت امنیت پایدار در مرزها باشیم. جمهوری اسلامی ایران در برابر هر تهدیدی قاطعانه عمل خواهد کرد و از هیچ حق مشروعی برای دفاع از ملت و سرزمینش کوتاه نخواهد آمد.

وفایی: کارت تنگه هرمز یک کارت زمان‌دار است

چین، ایران را در برابر تایوان معامله نمی‌کند

شرق: حامد وفایی در گفت‌وگو با «شرق» سفر اخیر دونالد ترامپ به چین و دیدار او با شی جین‌پینگ را نه یک نقطه عطف قطعی، بلکه بخشی از شکل‌گیری یک نظم جدید در ژئوپلیتیک جهانی توصیف می‌کند. به باور استاد مطالعات، روابط پکن-واشینگتن از سطح «مشارکت راهبردی» به سمت «مدیریت بحران و رقابت کنترل‌شده» تنزل یافته و همین چارچوب جدید می‌تواند بر پرونده ایران اثر غیرمستقیم بگذارد. لذا این مدرس دانشگاه معتقد است «هرگونه تصمیم آمریکا درباره جنگ یا مذاکره با ایران، بدون درک و نوعی هماهنگی با چین قابل تصور نیست و پکن در متن این معادلات حضور دارد». با این حال، وفایی تأکید می‌کند که «چین تمایلی به ایفای نقش مداخله‌گر مستقیم در مناقشات ندارد و بیشتر نقش میانجی را ترجیح می‌دهد». متن پیش‌رو ماحصل گپ‌وگفت با این تحلیلگر ارشد حوزه شرق آسیاست.

●●●

جناب وفایی، اجازه بدهید بحث را از سفر اخیر دونالد ترامپ به چین و دیدارهای او با همتای چینی‌اش آغاز کنیم؛ سفری که از همان ابتدا با تحلیل‌ها و گمانه‌زنی‌های گسترده‌ای همراه بود. اکنون برخی معتقدند ترامپ پس از این سفر ممکن است به سمت تشدید فشارها علیه ایران، ازجمله اجرای نوعی «محاصره‌پلاس» یا حتی کلیدزدن سناریوی تقابل نظامی حرکت کند. در مقابل، گروهی دیگر بر این باورند که معادلات پس از این دیدار بیش از گذشته به سمت مذاکره و مدیریت بحران، آن‌هم با محوریت و میانجیگری چین، سوق پیدا کرده است. البته طیفی از تحلیلگران نیز اساسا معتقدند این سفر و گفت‌وگوها تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر آینده پرونده ایران نخواهد داشت. با توجه به این فضای تحلیلی، ارزیابی شما چیست؟ آیا سفر و دیدار هفته گذشته ترامپ با شی جین‌پینگ می‌تواند تا این اندازه بر آینده تقابل یا مذاکرات احتمالی با ایران اثرگذار باشد یا در این‌باره قدری غلوآمیز برخورد شده بود؟

درباره سفر ترامپ به چین، ابتدا باید به چند نکته مهم توجه داشت؛ نکاتی که به باور من چندان مورد توجه قرار نگرفته‌اند. نخستین مسئله این است که براساس پیشنهادی که چینی‌ها در جریان این سفر مطرح کردند، قرار است چارچوب کلی روابط چین و ایالات متحده دچار تغییر شود. این موضوع بسیار مهمی است که تقریبا کمتر به آن پرداخته شده است. این مسئله را شخص شی جین‌پینگ، به‌عنوان رهبر چین، مطرح کرد و حتی در حضور ترامپ اعلام شد که دو طرف بر سر آن به توافق رسیده‌اند. براساس این تغییر، چارچوب پیشین روابط چین و آمریکا که بر مبنای «روابط مشارکتی» تعریف می‌شد، اکنون از نگاه طرف چینی به «رابطه‌ای سازنده، راهبردی و پایدار» میان دو کشور تغییر پیدا می‌کند. این عنوان جدید برای روابط دو قدرت بزرگ جهانی، نکته‌ای بسیار مهم است و ما نیز به‌عنوان یک قدرت منطقه‌ای و کشوری که به هر حال یکی از این دو قدرت را دشمن و دیگری را یکی از مهم‌ترین شرکای خود در حوزه سیاست خارجی و تجارت می‌دانیم، باید به این تحول اشراف کامل داشته باشیم. این نکته نخست است. نکته دوم آن است که در این سفر، برخلاف بسیاری از دیدارهای مهم دیپلماتیک، هیچ بیانیه مشترکی میان دو طرف صادر نشد و این موضوع نیز باید مورد توجه قرار گیرد. با این حال، براساس گفته مقامات چینی، قرار است همین چارچوب جدید، راهنمای راهبردی روابط دو کشور در سه سال آینده و حتی پس از آن باشد. بنابراین، اگر بخواهیم ارزیابی کنیم که چین و آمریکا در آینده، چه در موضوع تعرفه‌ها، چه در جنگ تجاری و چه در پرونده ایران، چگونه عمل خواهند کرد، باید این چارچوب را مبنای تحلیل قرار دهیم.

وسط کلامتان، این ادعا که شی با ترامپ بر سر آزادی تردد در تنگه هرمز، عدم پرداخت عوارض حتی به یوان و همچنین هسته‌ای‌نشدن ایران اتفاق نظر دارند، مغایر گفته‌هایتان نیست؟

در این زمینه من تحلیلی را در منابع رسمی چین مشاهده کردم که درباره این چارچوب جدید توضیح داده بود. براساس آن تحلیل، چین و آمریکا بر سر چهار اصل به توافق رسیده‌اند؛ نخست آنکه همکاری دوجانبه، محور اصلی تعاملات دو کشور باشد. دوم آنکه رقابت میان دو طرف محدود شود، نه اینکه همه حوزه‌ها را دربر گیرد. سوم اینکه اختلافات دو کشور به سطحی قابل کنترل تقلیل یابد و چهارم آنکه صلح میان دو طرف به امری قابل انتظار و دست‌یافتنی تبدیل شود. این برداشت و تفسیر طرف چینی از چارچوب جدید روابط با آمریکاست. البته باید به یک نکته مهم نیز اشاره کنم؛ این چارچوب، در ظاهر مثبت، جذاب و امیدوارکننده به نظر می‌رسد، اما اگر آن را با وضعیت سابق روابط چین و آمریکا مقایسه کنیم، در واقع نوعی کاهش سطح روابط محسوب می‌شود. یعنی دو طرف به جای آنکه روابط خود را ارتقا دهند، از سطح «مشارکت» به سمت «مدیریت بحران» حرکت کرده‌اند. این نکته از منظر ژئوپلیتیکی اهمیت بسیار زیادی دارد. در واقع، این سفر که به دعوت چین انجام شد، تلاشی از سوی دو قدرت مهم جهانی برای مدیریت رقابت راهبردی میان خود بود.

شی جین‌پینگ حتی در همان جملات ابتدایی دیدار رسمی با ترامپ، به «تله توسیدید» اشاره کرد و گفت باید دید آیا دو کشور می‌توانند از این تله عبور کنند یا خیر. بنابراین، دو طرف در حال تعریف فضایی هستند که من از آن با عنوان «ثبات همراه با رقابت سازنده» یاد می‌کنم، نه رقابت مخرب. در این چارچوب، باید به یک «تغییر پارادایم» در مناسبات چین و آمریکا نیز توجه کنیم. براساس اسناد امنیت ملی آمریکا در سال گذشته، بسیاری از کارشناسان انتظار داشتند جنوب شرق آسیا و مسئله تایوان به «هارتلند» تحولات نظام بین‌الملل تبدیل شود. اما اکنون می‌بینیم که با توجه به تحولات اخیر، استقرار ناوهای آمریکایی، نیروهای نظامی و هواپیماها، عملا خاورمیانه دوباره به کانون اصلی تحولات بازگشته و تمرکز دو طرف بر غرب آسیا قرار گرفته است. این وضعیت، هم مزایا دارد و هم معایب که در جای خود باید بررسی شود.

پاسخ سؤالم را نگرفتم. آیا این ادعا که گفته شده در دیدار شی و ترامپ، چین بر سر آزادی تردد در تنگه هرمز، عدم پرداخت عوارض حتی به یوان و همچنین هسته‌ای‌نشدن ایران تأکید کرده است، نشانه‌ای از تغییر معادلات نیست؟

جمهوری اسلامی توانسته تنگه هرمز را به یک اهرم ژئوپلیتیکی تبدیل کند و همین مسئله باعث شده مواضع آمریکا، چین و حتی کشورهای منطقه، متناسب با این واقعیت جدید تنظیم شود. حالا اگر بخواهیم مواضع ترامپ و چین را در کنار یکدیگر جمع‌بندی کنیم، باید بگویم که هنوز برای ارائه یک تحلیل نهایی زود است و باید منتظر ماند تا جهت‌گیری‌های دو کشور روشن‌تر شود و همچنین تحلیل منابع نزدیک به قدرت در آمریکا و چین را نیز مشاهده کرد. اما آنچه ترامپ تلاش داشت بر آن تأکید کند، این بود که درباره ایران، نوعی اجماع بیشتر میان آمریکا و چین شکل گرفته و این نکته مهمی است. در مقابل، چینی‌ها همچنان همان مواضع سنتی و همیشگی خود را تکرار می‌کنند. من هم مواضع اخیر وانگ یی (وزیر خارجه چین) و هم سخنان شی جین‌پینگ در دیدار با ترامپ را مطالعه کردم. آنها تأکید کردند که پکن تمام تلاش خود را برای پایان‌دادن به درگیری‌ها انجام داده است. همچنین اعلام کردند که همچنان از مذاکرات صلح حمایت می‌کنند و حتی بر «حمایت بیشتر» نیز تأکید داشتند که نشان می‌دهد تمایل دارند جمهوری اسلامی دوباره به میز مذاکره بازگردد. آنها همچنین تصریح کردند که اساسا این درگیری‌ها نباید رخ می‌داد و اکنون نیز دلیلی برای ادامه آن وجود ندارد. وانگ یی پس از ترک چین توسط ترامپ نیز گفت اکنون «پنجره‌ای برای صلح» گشوده شده و نباید اجازه داد این پنجره بسته شود. این مواضع، تا حدی با سخنان ترامپ که مدعی بود آمریکا و چین درباره ایران، ازجمله موضوع تنگه هرمز، بازگشایی مسیرها، تجهیزات نظامی و پایان درگیری‌ها به تفاهم رسیده‌اند، تفاوت دارد. همین تفاوت مواضع می‌تواند به ما در تحلیل آینده کمک کند. با این حال، نکته مهم آن است که چینی‌ها همچنان از تبدیل‌شدن به یک بازیگر فعال و مستقیم در این مناقشه پرهیز می‌کنند و همچنان بر نقش «میانجی صلح» تأکید دارند. اگر ما خواهان حضور فعال‌تر چین در این پرونده هستیم، نباید صرفا منفعلانه منتظر بمانیم. جمهوری اسلامی باید فعالانه عمل کند و یک طرح جامع راهبردی، با در نظر گرفتن نقش چین و کشورهای عربی منطقه، برای آنچه در داخل از آن به‌عنوان «نظم جدید منطقه‌ای» یاد می‌شود، روی میز بگذارد. در غیر این صورت، چین در همان جایگاه میانجی صلح باقی خواهد ماند.

پس باید پرسید آینده جنگ احتمالی علیه ایران پس از دیدار هفته گذشته ترامپ و شی را چگونه می‌بینید؟

تداوم درگیری‌ها در منطقه، در مجموع به سود چین نیست؛ به‌ویژه با توجه به راهبرد ژئواکونومیک و اقتصادی که پکن دنبال می‌کند. البته از منظر سیاسی و دیپلماتیک، این تحولات برای چین نوعی برگ برنده ایجاد کرده و پکن توانسته از این وضعیت در معادلات منطقه‌ای بهره ببرد. موضوع مهم دیگر آن است که ایالات متحده به نفوذ چین بر ایران نیاز دارد و این مسئله برای پکن یک فرصت محسوب می‌شود. چین می‌تواند از این نفوذ به‌عنوان ابزاری برای مانور در سایر پرونده‌ها و مسائل مورد اختلاف با آمریکا استفاده کند و این اقدام بسیار مهمی است که چینی‌ها قادر به انجام آن هستند. از سوی دیگر، براساس برخی گزارش‌های منتشرشده در منابع نزدیک به کاخ سفید، به نظر می‌رسد توافقاتی میان چین و آمریکا در حوزه انرژی و خرید نفت نیز در حال شکل‌گیری است و چینی‌ها به سمت کاهش وابستگی به منابع انرژی خاورمیانه حرکت می‌کنند؛ زیرا ریسک‌های منطقه افزایش یافته است. باید توجه داشت که طولانی‌شدن این بحران، به سود چین نخواهد بود. چینی‌ها ممکن است تا حدی در قالب میانجی صلح یا قدرتی بی‌طرف ایفای نقش کنند، اما تبدیل‌شدن آمریکا به بازیگر فعال و مسلط منطقه و ادامه بحران، در نهایت به زیان پکن خواهد بود. به همین دلیل، چین تلاش می‌کند این منازعات را تا حد امکان مدیریت و مهار کند. مجموعه این تحولات نشان می‌دهد که اگرچه روابط ایران و چین، روابطی تاریخی و ریشه‌دار است، اما در ژئوپلیتیک امروز جهان، آنچه تعیین‌کننده است «منافع پایدار در چارچوب زنجیره‌های تولید و ارزش» است. جمهوری اسلامی هر اندازه بتواند چنین معادله‌ای را برای تأمین منافع مشترک با چین تعریف کند، به همان میزان نیز می‌تواند انتظار داشته باشد که پکن نقش فعال‌تر و مؤثرتری در تحولات منطقه‌ای و پرونده ایران ایفا کند.

متن کامل گفت‌وگو را در سایت شرق بخوانید

گزارش

سفر غیرمنتظره وزیر کشور پاکستان به تهران

میانجیگری در بحران یا هشدار به بازیگران؟

در اقدامی غیرمنتظره و بدون اطلاع قبلی، سیدمحسن نقوی، وزیر کشور پاکستان، ساعاتی پیش وارد تهران شد. این سفر که در سکوت خبری برنامه‌ریزی شده، در شرایطی انجام می‌گیرد که شکنندگی آتش‌بس موجود و تشدید زیاده‌خواهی‌های آمریکا، فضای منطقه را به مرحله هشدار از بازگشت تنش‌های تمام‌عیار نزدیک کرده است.

مهار فروپاشی دیپلماسی

اسلام‌آباد در هفته‌های اخیر نقش میانجی میان تهران و واشینگتن را بر عهده داشته است. تمرکز دیپلماسی پاکستانی بر جلوگیری از بسته‌شدن کامل کانال‌های مذاکره و مدیریت بحران‌های امنیتی در مجاورت مرزهای شرقی ایران است. حضور غافلگیرانه وزیر کشور (نقوی) «که کارنامه‌ای در پرونده‌های امنیتی و نظامی دارد» بیش از آنکه یک دیدار تشریفاتی باشد، نشانه تلاش مضاعف اسلام‌آباد برای بازگرداندن طرفین به میز گفت‌وگو تلقی می‌شود.

ارتباط با سطوح عالی امنیتی

براساس اطلاعات یک منبع دیپلماتیک در اسلام‌آباد، نقوی در این سفر با همتای ایرانی خود (اسکندر مؤمنی) و شماری از مقامات ارشد امنیتی و انتظامی جمهوری اسلامی دیدار خواهد کرد. اهمیت راهبردی سفر هنگامی آشکار می‌شود که بدانیم نقوی ۲۶ فروردین جاری نیز در سفر سه‌روزه فرمانده ارتش پاکستان به تهران حضور داشت و در جلسات جداگانه‌ای با رئیس‌جمهور، رئیس مجلس و وزیر امور خارجه ایران شرکت کرده بود. این تداوم سطح بالا در ارتباطات، حاکی از شکل‌گیری یک کانال ارتباطی موازی و محرمانه میان دستگاه‌های امنیتی دو کشور است.

فضای تشدید یا مدیریت بحران؟

با وجود این تحرکات، مسیر آینده مذاکرات نامعلوم است. آنچه در روزهای اخیر بیش از هر زمان دیگری نگران‌کننده شده، احتمال آغاز یک درگیری جدید به دلیل اصرار واشینگتن بر زیاده‌خواهی خود و عدم ارائه تضمین‌های مؤثر به تهران است. در چنین فضایی، سفر نقوی را می‌توان آخرین حلقه از زنجیره اقدامات پیشگیرانه پاکستان برای جلوگیری از تبدیل «آتش‌بس شکننده» به «جنگ باز» ارزیابی کرد؛ چراکه هرگونه گسترش تنش در غرب آسیا، امنیت مرزهای شرقی و منافع کلان اسلام‌آباد (به‌ویژه در تعامل با چین و آمریکا) را به خطر می‌اندازد. از این‌رو سفر بدون اعلام قبلی وزیر کشور پاکستان، بیش از یک اقدام تشریفاتی، نشانه «اضطرار راهبردی» در حلقه میانجیگران منطقه‌ای است. اکنون همه نگاه‌ها به این سمت است که آیا این تلاش‌ها به بازگشت به دیپلماسی رسمی می‌انجامد یا صرفا زمان‌خریدن برای جلوگیری از وقوع یک شوک نظامی فوری خواهد بود.

جدول ۵۳۲۰ طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- کمیتی که میزان سردی و گرمی اجسام را مشخص می‌کند- برتر از دیگران- حمال ۲- نوبت به نوبت- به‌طور معمول- اشاره به دور ۳- مجوز ورود به سینما- ناله و زاری- پدر ۴- نت ششم- کم‌ارتفاع- ترکیب شوره و کربن و گوگرد ۵- آشنا- یکجا و کامل- پسندیده ۶- همسر حضرت یعقوب(ع)- انستیتو- مواد مذاب سیلیکاتی داخل زمین ۷- بیستمین سوره قرآن- ناپاکی- طرف ۸- جابه‌جاکننده- فیزیکدان فرانسوی قرن نوزدهم- چند وزیر ۹- پول ژاپن- شعر عزاداری- نوعی خاک ۱۰- نوآوری- صدای کبوتر- سوره زنبور عسل ۱۱- نیم‌سال تحصیلی- ناشی- زد و خورد ۱۲- محموله غیرقانونی- واحد شمارش فیل- فلز سرخ ۱۳- سرگرمی- از تیم‌های فوتبال لالیگای اسپانیا- کارگر ساختمانی ۱۴- دست در زبان آذری- از پیامبران الهی- ثروتمند ۱۵- از گران‌ترین خرماهای ایران- مدفن قیصر امین‌پور- جمله قرآنی

عمودی:

۱- اسبابی در باشگاه پرورش اندام- فراورده‌های شیری- بلوز زنانه بی‌آستین ۲- ازهم‌پاشیده- نوعی آچار مکانیکی ۳- فوری- سخنران- خشمگین ۴- اداره تدارکات کارمندان ارتش- سیب آذری- درختی بلند و برگ‌ریز ۵- نور اندک- از هفت‌قلم آرایش قدیم- زیبا و دلفریب- نفس ۶- آدم ماشینی- ماترک به او می‌رسد- متانت ۷- نمابر- معشوق- مسابقات ورزشی سراسری در یک رشته ۸- ضرب‌المثلی که در آن فرد داشته‌های دیگران را برتر از مال خود می‌داند ۹- دارو- کنار- تفنگ قدیمی ۱۰- کاهل- درازگوش- پیداکردن ۱۱- پیشوند سلب- نوعی انرژی- آشنا- بتی در عصر جاهلی ۱۲- روشن و تابناک- گوشه‌ای در دستگاه ماهور- عارفان ۱۳- پاندول- قسمتی از پا- رنج و سختی ۱۴- بزرگ‌ترین شهر ایالت مریلند آمریکا- بارداری ۱۵- واحد پول آفریقای جنوبی- ماده‌ای که از سوزاندن شکر به دست می‌آید- پرنده‌ای خوش‌آواز

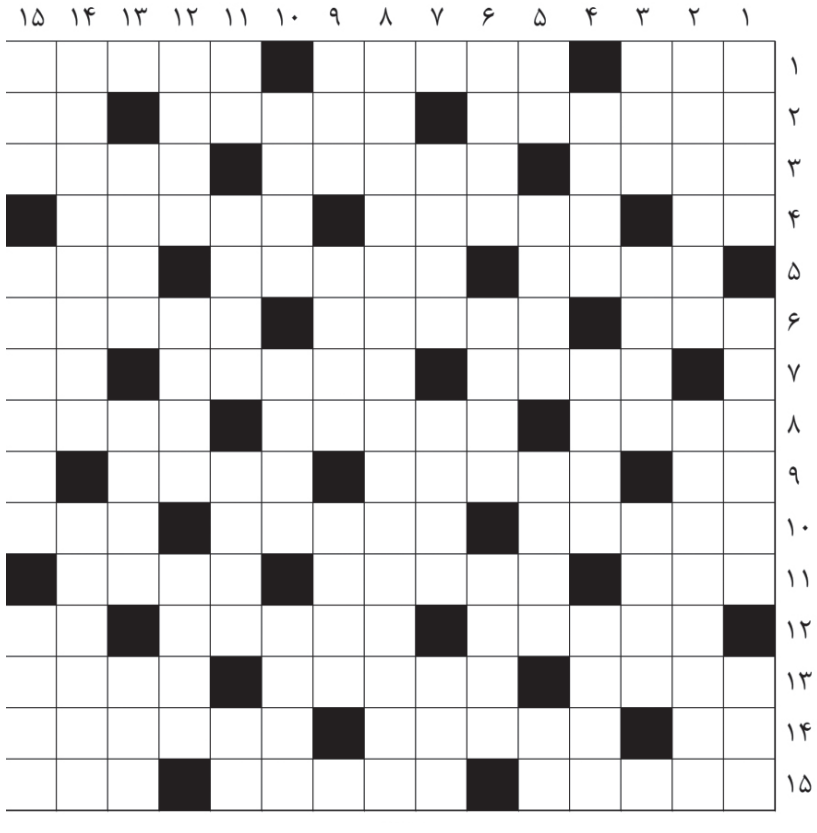

حل سودوکو ۴۳۱۵

۶	۲	۴	۹	۵	۸	۳	۱	۷
۳	۵	۹	۱	۶	۷	۲	۸	۴
۸	۷	۱	۴	۳	۲	۹	۵	۶
۷	۴	۲	۳	۸	۶	۱	۹	۵
۱	۳	۵	۷	۲	۹	۶	۴	۸
۹	۶	۸	۵	۴	۱	۷	۲	۳
۲	۹	۶	۸	۷	۴	۵	۳	۱
۵	۸	۷	۲	۱	۳	۴	۶	۹
۴	۱	۳	۶	۹	۵	۸	۷	۲

۷	۵	۲	۱	۶	۹	۸	۳	۴
۴	۶	۸	۳	۲	۷	۹	۱	۵
۹	۳	۱	۵	۴	۸	۲	۷	۶
۶	۲	۷	۹	۵	۱	۴	۸	۳
۳	۴	۵	۲	۸	۶	۱	۹	۷
۸	۱	۹	۷	۳	۴	۵	۶	۲
۱	۹	۶	۴	۷	۲	۳	۵	۸
۵	۷	۴	۸	۱	۳	۶	۲	۹
۲	۸	۳	۶	۹	۵	۷	۴	۱

حل جدول ۵۳۱۹

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	م	ش	ت	■	م	ل	ی	ن	■	ق	ن	د	ع	س	ل
۲	ا	ص	ا	ب	ت	■	ر	ی	ز	ب	ی	ن	■	ک	چ
۳	ل	ت	■	ن	چ	و	ا	■	ن	ا	ز	ی	د	ن	■
۴	ا	س	ت	ا	د	ی	■	ع	ج	ل	ه	■	ه	د	ر
۵	گ	ا	ن	■	د	و	ب	ا	ر	ه	■	ا	خ	ر	ا
۶	ا	ل	ف	ا	■	ل	ط	م	ه	■	ت	ن	ن	د	ی	س
۷	■	گ	ر	ب	ه	ن	ر	ه	■	ش	ی	د	ا	■	ت
۸	ا	ی	■	م	و	س	ی	■	ه	ی	ت	ر	■	پ	ی
۹	ی	■	ش	ا	ر	ل	■	ف	س	ت	ی	و	ا	ل	■
۱۰	ک	و	ا	ل	ا	■	پ	س	ت	و	■	ن	م	ا	م
۱۱	ن	ا	م	ی	■	س	ی	ا	ه	ر	گ	■	ا	ت	ا
۱۲	ا	ل	پ	■	ک	ا	ت	د	■	ی	ل	ت	س	ی	ن
۱۳	■	د	و	م	ی	ن	و	■	ز	و	ا	ل	■	پ	س
۱۴	ر	ی	■	ا	س	ت	ن	ا	د	■	س	خ	ا	و	ت
۱۵	م	ن	و	چ	ه	ر	■	ک	ه	ن	ه	م	■	س	ن

سودوکو سخت ۴۳۱۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۶			۴	۸			
								۴
۴		۲	۷		۳	۱		
	۴			۲		۵		
۵	۷						۱	۲
		۸		۱			۶	
		۳	۲		۴	۹		۱
۹								
			۹	۳			۸	

سودوکو ساده ۴۳۱۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۱		۳	۲		۹		
		۹						۳
		۲						۱
۳				۱	۷			
۸			۲		۴			۶
			۸	۹				۴
۲						۸		
۷						۶		
		۸		۷	۱		۳	